

Hoofdstuk XLV

Toespraak des Heeren tot Cyrus

Verzen 1 tot 6

1. Alzoo zegt de Heere tot zijnen gezalfde, tot Kores, wiens rechterhand Ik vat, om de volkeren voor zijn aangezicht neder te werpen, en Ik zal de lendenen der Koningen ontbinden, om voor zijn aangezicht de deuren te openen, en de poorten zullen niet gesloten worden:

2. Ik zal voor uw aangezicht gaan, en Ik zal de kromme wegen recht maken, de koperen deuren zal Ik verbreken, en de ijzeren grendelen zal Ik in stukken slaan;

3. en Ik zal u geven de schatten die in de duisternis zijn, en de verborgene rijkdommen; opdat gij moogt weten dat Ik de Heere ben, die u bij uwen naam roept, de God Israëls;

4. om Jakob mijns knechts wil en Israëls mijns uitverkorenen; ja, Ik riep u bij uwen naam, Ik noemde u toe, hoewel gij Mij niet kendet.

5. Ik ben de Heere, en niemand meer, buiten Mij is er geen God; Ik zal u gorden, hoewel gij Mij niet kent;

6. opdat men wete, van den opgang der zon en van den ondergang, dat er buiten Mij niets is: Ik ben de Heere, en niemand meer;

Deze verzen behelzen eene toespraak van Jehova tot Cyrus. De toespraak bevat een drietal hoofdzaken. Ze zegt ons hoe Jehova Cyrus beschouwt; wat Hij voor Cyrus doen zal en met welk doel Hij die doen zal, terwijl het geheel ons klaarlijk te kennen geeft, dat het groote Ik van Jehova, dat in de eerste zeven verzen van dit hoofdstuk zestien keer voorkomt, het geheim van Cyrus' roemrijke overwinningen zal zijn. Dit hoofdstuk is weder een doorlopende Zelfverheerlijking van Jehova. Kwam Zijn Ik in hoofdstuk 43 niet minder dan 36 malen, hier komt het weder 31 keer voor. Cyrus mag de eer zijner roemruchtige overwinningen niet hebben, noch zijne generaals of legers, maar de grootere dan Cyrus, Christus, de Zone Gods. Een geheel eenige voorstelling in de Schrift is het, wanneer Cyrus Jehova's Gezalfde geheeten wordt of, zooals er in het oorspronkelijk staat, Messias, de Hebreeuwsche naam voor Christus. Cyrus was een Christus, omdat hij gezalfd was met den Geest der bekwaammaking. Daarmede willen we beweerd noch ontkend hebben, dat Hij den Geest in zaligmakenden zin bezat; dat er in het vervolg tot tweemaal toe gezegd wordt dat Cyrus Jehova niet kent, teekent voor dit laatste niet te gunstig. Vroeger was men algemeen van gedachte, dat hij althans Monotheïst, aanbidder van één God was, doch latere opgravingen hebben die gedachte als onjuist doen kennen, daar hij ook den afgoden eere bewees. Zeker is echter, dat hij door Jehova is gezalfd geweest in bekwaammakenden zin. Daarin lag juist het geheim van zijne zeldzame veroveringen en voorspoed. Jehova had Zijne rechterhand gevat met het doel om de volken voor Zijn aangezicht neder te werpen. Dit gezegde wijst niet alleen op 's Heeren gunstige gezindheid tot Cyrus, maar ook op Zijne ondersteuning. God vatte den oorlogsheld

bij de hand, zoals een Vader dat een knaapje doet, dat nog nauwelijks alleen gaan kan. Ten tweede zegt Jehova, dat Hij de lenden, d. i. den gordel der koningen zal ontbinden. Dit spreekwoord wijst op de ontwapening van der koningen macht, waarvan de gordel een zinnebeeld was. Ten derde belooft Jehova voor zijn aangezicht te gaan om de gesloten deuren en poorten voor zijn aangezicht te openen. Alle vestingen, sterkten en steden zullen derhalve zonder veel moeite door Cyrus worden ingenomen. Ook zal Jehova de kromme, hobbelachtige wegen voor hem effenen, de koperen deuren verbreken en hare ijzeren grendels verbrijzelen. In de vierde plaats zal Jehova aan Cyrus al de verborgene schatten van Babel en de andere koninkrijken geven. Oorlogvoeren kostte altoos veel geld, welnu de Heere zal het Zijn gezalfden knecht daaraan niet laten ontbreken. Men had de schatten in Babel weggeborgen in donkere schuilhoeken, waar ze niet licht te vinden waren, doch God wist wel, waar ze waren en Hij gaf ze aan Cyrus.

En welk was nu het doel, waartoe Hij dit deed? Opdat Cyrus Hem in Zijne grootheid als Israëls God zou erkennen. Zijne proclamatie tot vrijlating der Joden zegt ons, dat dit doel bereikt is. En het tweede en meer bredere doel lag in Jakob, Zijn knecht, Zijn uitverkorene. Cyrus zou Israël vrijlaten. En eindelijk lag het hoogste doel hierin, dat men alom in Oost en West Jehova's naam zou verheerlijken en de nietigheid aller afgoden zou inzien.

Jehova de Schepper van het Goede en het Kwade

Vers 7

7. Ik formeer het licht en schep de duisternis, Ik maak den vrede en schep het kwaad, Ik de Heere doe alle deze dingen.

Eigenlijk behoort vers 7 nog tot de toespraak des Heeren tot Cyrus. Althans, wanneer we dit aannemen, dan valt er op dit vers een verrassend licht. Cyrus was immers een Perziaan en de Perzen hadden een dualistisch Godsbegrip en wereldbeschouwing. Hun goeden god noemden ze Armuzd en den kwaden Ariman. De eerste had het licht, de tweede de duisternis geschapen. Nu was het meer dan waarschijnlijk, dat Cyrus met dit Dualisme besmet was, want hij had een zeer godsdienstig aangelegde natuur. Nu slaat God hier in dit eene woord den bodem in aan dat Dualisme, als Hij zegt, dat Hij de Schepper van beide licht en duisternis is en van den vrede en van het kwaad. Men versta intusschen dit majestueuse woord niet in dien zin, alsof God de oorzaak der zonde en van het zedelijk kwade zou zijn. Het woordje *ra* hier gebruikt wijst niet op de zonde, maar op het gevolg en de straf der zonde, droefheid, druk en ellende. In denzelfden zin zegt ook Jeremia in Klaagl. „Gaaf niet uit den mond des Heeren het kwade en het goede?” En vraagt ook Amos in geen anderen zin: „Zal er een kwaad in de stad zijn, dat de Heere niet doet?” Calvijn schijnt het op te vatten van het zedelijk kwade, doch roept er aan toe: „De Heere is ongetwijfeld geen vertegenwoordiger van het kwade als zoodanig; maar Hij bedient Zich toch van het kwade, om daaruit het goede te doen geboren worden.”

Gebed van Jesaja

Vers 8

8. Druppelt gij hemelen, van boven af, en dat de wolken vloeien van gerechtigheid; en de aarde opene zich, en dat allerlei heil uitwasse en gerechtigheid te zamen uitspruite: Ik de Heere heb ze geschapen.

Wij zeiden boven, dat Cyrus Jehova's Gezalfde heet, dewijl hij door Gods Geest bekwaamd is tot het nederwerpen van machtige volken; doch er is nog een andere en diepere reden waarom hij dien bizonderen naam ontving. Zijne bevrijding van de Joden uit Babel was eene type en afschaduwing van eene andere en veel heerlijker verlossing van Israël en de volken en de gansche zuchtende schepping uit de kluisters van Satan en zonde, eene verlossing, die zal worden aangebracht door den grooten Gezalfde, onzen Heere Jezus Christus. Daarop nu ziet Jesaja hier en als Hij Jehova hoort zeggen, dat Hij den vrede en het kwade scheidt, dan gaat hij plotseling van Cyrus op Christus over en breekt hij uit in een ernstig gebed om de komst en de regeering van Dezen. En hij doet dit weder op recht dichterlijke wijze onder den vorm van een dauw en regen, zoo menigmaal in de Schrift het beeld van grooten zegen. De Vulgaat en in navolging daarvan alle Roomsche uitleggers laten dit vers slaan op Christus den Rechtvaardige en deze hebben het heel wat beter ingezien dan zij die dit laten slaan op den terugkeer van de Joden uit de ballingschap of op de gelukkige regeering van Cyrus. Neen, de voorstelling die we hier hebben is dezelfde, die we ook elders van het heil der Messiaansche regeering ontmoeten. Zie Ps. 67:7; 85:11-14. Kort voor zijn dood zingt David van den Messias: „Hij zal nederdalen als een regen op het nagras, als de druppelen, die de aarde bevochtigen.” En zijn zwanezang begon zelfs met deze woorden: „Er zal zijn een Heerscher over de menschen, een Rechtvaardige, een Heerscher in de vrees van Gods en Hij zal zijn gelijk het licht des morgens, als de zon opgaat, des morgens zonder wolken, als van den glans na den regen de grasscheutjes uit de aarde spruiten.” Jesaja's gebed en Davids profetisch lied worden verhoord. Alsof het reeds geschied was, zegt God: Ik heb ze geschapen.

God Rechtvaardigt Zijne Keuze Omtrent Cyrus

Verzen 9 tot 13

9. Wee dien die met zijnen formeerder twist, gelijk een potscherf met aarden potscherven. Zal ook het leem tot zijnen formeerder zeggen: Wat maakt gij? of zal uw werk zeggen: Hij heeft geen handen?

10. Wee dien die tot den vader zegt: Wat genereert gij? en tot de vrouw: Wat baart gij?

11. Alzoo zegt de Heere, de Heilige Israëls en deszelfs Formeerder: Zij hebben Mij over toekomstige dingen gevraagd; zoudt gij Mij aangaande mijne kinderen en het werk mijner handen bevel geven?

12. Ik heb de aarde gemaakt, en Ik heb den mensch daarop geschapen: Ik ben het; mijne handen hebben de hemelen uitgebreid, en Ik heb al hun heir bevel gegeven;

13. Ik heb hem verwekt in gerechtigheid, en alle zijne wegen zal Ik recht maken; hij zal mijne stad bouwen, en hij zal mijne gevangenen loslaten, niet voor prijs noch voor geschenk, zegt de Heere der heirscharen.

Vrij algemeen is de gedachte dat de Joden morden over het bestel, dat een Heiden hen verlossen zou en daartegen zouden dan deze woorden gericht zijn. Ofschoon deze gedachte niet met zoovele bewijzen is te staven, zoo geven deze woorden er toch wel aanleiding voor en ze ligt zelfs voor de hand, zoo we letten op den trots des Jodendoms tegenover het Heidendom. En zoo men die meening aanvaardt, kan men aan deze woorden een zeer ongedwongene uitlegging geven en valt er zelfs een verrassend licht op.

Een dubbel wee wordt uitgesproken over allen, die met hun Formeerder durven twisten en tegen den heidenschen Cyrus. Beide Joden en Heidenen zijn wat hun lichaam betreft uit klei gevormd en staan als zoodanig dus met potscherven gelijk, die, gelijk hier wordt aangeduid, ook uit aarde gevormd zijn. Met al den heiligen ernst, die uit dit vers ons tegen ademt, is hier niettemin verpletterende spot (van alle gemor en kraakeel van den eenen mensch tegen den anderen). Wanneer menschen twisten dan is er oorlog tusschen potscherven, d.i. gebrokene waterpotten, die geen water meer kunnen houden en tot niets nut zijn. De mensch is immers gevallen en gebroken en van nature tot niets meer nut. Nog dwazer is echter het twisten van den mensch met God. God is de Pottenbakker en wij het baksel van klei. Zal nu dan het baksel den Pottenbakker rekenschap van zijn doen afvragen of hem bestraffend toevoegen: Gij hebt geen handen, d.i. gij hebt mij op een onhandige, dwaze, plompe manier gemaakt? Met nog een ander voorbeeld wordt de dwaasheid van het gemor des menschen tegen zijn Maker bestraft, doch dit behoeft geene toelichting. Vers 11 bevat weder eene herhaling van de groote en belangrijke waarheid dat Jehova Israëls Formeerder is. Overigens versta men dit vers als eene uitbreiding van de gedachte in de twee vorige verzen gegeven. De gedachte is eenvoudig, dat Israël wel van Jehova de toekomstige dingen omtrent zijn eigen lot wil weten, doch anderzijds Hem ook wel de wet zou willen voorschrijven omtrent de vervulling der toekomstige gebeurtenissen, hetwelk Jehova als vermetel van de hand wijst. Hij is immers de Schepper van hemel en aarde en al wat daarin is, vers 12. Van de hemelen wordt weder gezegd, dat zij uitgebreid zijn, gelijk men het zeildoek eener tente spant, terwijl de starren en de engelen en booze geesten (?) weder worden voorgesteld als Zijn leger, waarvan Hij het opperbevel voert en aan wien Hij Zijne bevelen geeft.

God beëindigt eindelijk het gemor des volks, als Hij tot Cyrus terugkeert en nog eens met nadruk herhaalt dat Hij hem verwekt heeft in gerechtigheid. Dit laatste woord zegt niet alleen, dat God geen fout gemaakt heeft door Cyrus te verwekken als Israëls bevrijder, maar ook dat Hij den Perziaan wil gebruiken om aan Zijn volk recht te doen en het wrekend recht aan Babel te voltrekken. Nog eens weer zegt Jehova, dat Hij al de paden van Cyrus zal recht maken, dat hij en geen ander Jeruzalem zal

bouwen en Zijne gevangenen zal loslaten; en Cyrus zou voor dit alles wel een belooning en geschenk van Jehova ontvangen, doch hij zou van het losgelaten Israël geen losgeld of schatplichtigheid begeeren. Wij weten dat dit laatste vervuld is, want het boek Ezra doet ons zien, dat Cyrus geheel onbaatzuchtig aan de Joden hunne vrijheid heeft hergeven.

„Een God Die Zich Verborgten Houdt.”

Verzen 14 en 15

14. Alzoo zegt de Heere: De arbeid der Egyptenaren en de koophandel der Mooren en der Sabeërs, der mannen van groote lengte, zullen tot u overkomen, en zij zullen uwe zijn, zij zullen u navolgen, in boeien zullen zij overkomen; en zij zullen zich voor u buigen, zij zullen u smeecken, zeggende: Gewisselijk, God is in u, en daar is anders geen God meer;
15. voorwaar Gij zijt een God die Zich verborgen houdt, de God Israëls, de Heiland.

Gelijk in het Nieuwe Testament de verwoesting van Jeruzalem en de toekomst des Heeren tot Israël gedurig ineenvloeien, alzoo geschiedt dit in deze hoofdstukken gedurig met Cyrus en Christus. Alles wat van Cyrus' bevrijding der Joden gezegd wordt geschiedt eerst ten volle door Christus in Diens wederkomst tot Israël. Zoo verplaatst ons dit woord plotseling weder in het midden van Israëls volkomen herstel en de toevloeiing aller volken tot het herstelde Israël en Israëls God. Het is het ongeluk der oude rechtzinnige uitleggers en der tegenwoordige critici, dat zij hiervoor geen oog hebben en dat zij niet zien, dat de voorzegging nimmer eindigt in de uiterst geringe verlossing uit Babel, maar steeds weer culmineert in de volkomen herstelling van Israël en van de gansche zuchtende schepping. Daarheen dringt zich als het ware alle profetie, zoodat wij dit eigenaardig verschijnsel telkens weder ontmoeten, dat ze zonder eenigen merkbaren overgang ons vanuit het verleden verplaatst in het midden van Israëls toekomstige heerlijkheid. In het verleden en heden is dit woord nog nimmer vervuld, doch het zal na de toekomst van Christus aan Israël vervuld worden. Dan zullen de Egyptenaren, Mooren en Sabeërs tot God bekeerd zijn en hunne geheiligde cultuur tot Israël en Israëls God te Jeruzalem brengen. De Sabeërs worden voorgesteld als reuzen, die zich deemoedig voor Israël zullen nederbuigen, zich aan Israël ten eigendom overgeven en als zijne dienstknechten wenschen te dienen. Hun trots is ganschelijk gebroken en verdeemoedigd werpen ze zich ter aarde neer, uitroepende: God is in u en er is anders geen God meer. Dit is het culminatiepunt. Ze hebben zich niet alleen tot Israël gekeerd, doch tot Jehova bekeerd. We vinden gedurig weder dezelfde gedachte bij Jesaja. Men zie slechts 2:1-3; 11:9; 12:4; 14:1; 25:3,6,7; 42:1,4; 44:1-4; 45:23,24; 51:4; 55:5; 60:3; 61:9; 62:2. Het verheerlijkte volk zal eens onder de volken eene eereplaats bekleeden, 53:12; koningen zullen hun eerbiedige hulde betuigen, 49:7,23; 52:15. Israël zal heerschen over de volken, 54:3; hun rijkdom genieten, 61:6,12,16, en zelfs de rijksgrooten der vreemde volken zullen het herstelde volk dienen, 49:23; 60:16.

Bij deze opvatting van vers 14 baant zich de weg tot recht verstand van vers 15 vanzelf. In den loop der eeuwen hebben zich vele vrome speculaties over dit woord ontwikkeld. Op grond van dit woord meende men zelfs dat een arm zondaar lang kon roepen om genade en voor dagen en jaren geene verhooring bij God kon vinden. Dit is maar een enkel staaltje van de kwade praktijken, die ontstaan uit misverstand van Gods Woord.

Het is toch Jesaja, die hier als tolk van Israël dit uitroept als hij eenerzijds blik op de toekomstige glorie en anderzijds op Israëls tegenwoordigen ellendigen toestand. En als hij dan ziet hoe God voor vele eeuwen Zijn aangezicht voor Israël verbergt, dan roept hij vol vervoering en met het diepst gevoel dit woord uit. De Heere houdt Zich voor Israël verborgen gedurende de tijden der Heidenen, 18:4; 40:27; 49:14; Hos. 3: 3-5. Israël zal vele dagen als een totaal vereenzaamde vrouw terneder zitten. Men ziet dus dat men dit woord niet mag toepassen op een zoekenden zondaar. Voor den zoodanige houdt God Zich niet verborgen. Dit geldt zelfs van Israël. Wanneer Israël Hem in het laatste der dagen zoekt, dan zal hij Hem vinden, Hos. 3:5. En de God, Die Zich voor Israël verbergt, is niemand anders dan de Heiland. Zie ook Matth. 24:39.

Alle Afgoderij Beschaamd, Israël voor Eeuwig Verlost

Verzen 16 tot 21

16. Zij zullen beschaamd en ook tot schande worden, zij allen; te zamen zullen zij met schande henengaan die de afgoden maken;

17. maar Israël wordt verlost door den Heere met eene eeuwige verlossing, gijlieden zult niet beschaamd noch tot schande worden tot in alle eeuwigheden.

18. Want alzoo zegt de Heere, die de hemelen geschapen heeft, die God die de aarde geformeerd en die ze gemaakt heeft; Hij heeft ze bevestigd, Hij heeft ze niet geschapen dat ze ledig zijn zoude, maar heeft ze geformeerd opdat men daarin wonen zoude: Ik ben de Heere, en niemand meer;

19. Ik heb niet in het verborgen gesproken in eene donkere plaats der aarde, Ik heb tot het zaad Jakobs niet gezegd: Zoekt Mij te vergeefs; Ik ben de Heere die gerechtigheid spreekt, die rechtmatige dingen verkondigt.

20. Verzamelt u en komt, treedt hier toe te zamen, gijlieden die van de heidenen ontkomen zijt. Zij weten niets, die hunne houten gesnedene beelden dragen, en eenen god aanbidden die niet verlossen kan.

21. Verkondigt en treedt hier toe, ja, beraadslaagt te zamen : wie heeft het laten hooren van oudsher, wie heeft dat van toen af verkondigd? Ben Ik het niet, de Heere? en daar is geen God meer behalve Mij, een rechtvaardig God en een Heiland, niemand is er dan Ik.

Israël zal verlost worden met eene eeuwige verlossing, doch in den weg der gericht en der ten onderbrenging van afgoderij, dit is de hoofdgedachte dezer verzen, terwijl het vanzelf spreekt dat onze ziener de afgoderij niet noemen kan, of hij moet haar eenige beschimpingen doen toekomen. De tegenstelling is hier weder kostelijk. De afgoden kunnen zichzelf niet redden en gaan, met schande bekleed, ten onder, terwijl daarentegen Israël volkomen verlost en nimmermeer te schande gemaakt wordt.

Vers 18 wijst Jehova weder aan als den Schepper aller dingen, Die het dus niet aan macht en gezag ontbreekt om die eeuwige verlossing van Zijn volk teweeg te brengen. Al de tegenwerpingen, waarmede zoogenaamde Bijbelgeloovige menschen u tegenkomen om Israëls eeuwige verlossing en territoriale herstelling te betwisten, worden door dit vers ontzenuwd. Hij, Die hemel en aarde schiep en schraagde, kan ze ook herscheppen en tot een gepaste woonplaats voor Zijn volk maken. Dat intusschen Israël thans nog niet verlost is als hier is aangegeven, kan een ieder weten, die maar oogen heeft om te zien. De Kerk heeft reeds hare eeuwige verlossing, doch Israël moet in de toekomst des Heeren en door Zijn machtig gericht over de volken nog uit de hand van al zijne onderdrukkers verlost worden.

De uitdrukking: Hij heeft ze niet geschapen, dat zij ledig zijn zou vraagt nog eenige bijzondere aandacht. Het woord voor ledig is hetzelfde als in Gen. 1:2: „De aarde nu was woest en ledig.” In het volgende vers is dit woord overgezet door vergeefs. Sommigen laten het woord aarde hier slaan op Kanaän, doch het ziet hier kennelijk op den aardbol. De Joden leidden uit deze plaats af, dat de aarde na de opstanding bewoond zou zijn. In den jongsten tijd leiden velen er uit af dat de aarde in Gen. 1:2 reeds het gevolg was van een afval en gericht en dat de ziener hierop zinspeelt en zegt, dat God ze aldus nooit geschapen had. Dan vertaalt men Gen. 1:2: „De aarde nu was woest en ledig gemaakt, of geworden.” Het moet toegestemd dat Jesaja dit woord veelal gebruikt in verband met het gericht, als gevolg van een of ander gericht. Men zie 24:10; 34:11; 44:9. Het is hier de plaats niet om te spreken over de restitutiehypothese der schepping, doch wij wenschen hier alleen te constateeren, dat deze plaats er alleen geen genoegzamen grond voor biedt. Duidelijk is in elk geval, dat de eindbestemming des aardrijks niet ligt in het ledige, maar daarin dat het door het bekeerd Israël en de bekeerde volken bewoond zal worden. In vers 10 stelt God Zijne profetische openbaringen tegenover de heidensche orakels, die in den regel wel in verborgene, donkere spelonken gehouden werden. De Heere sprak steeds openlijk, onbewimpeld, ondubbelzinnig. In Joh. 18:20 getuigde Christus ongeveer hetzelfde voor den hoogepriester. Dit woord, alsmede dat van Deut. 30:11, veroordeelt alle geheime genootschappen. De Heere sprak verder vriendelijk en aantrekkelijk tot Israël en Hij sprak gerechtigheid en rechtmatige dingen. De getuigenis van Jezus is de Geest der profetie. Hij is de getrouwe Getuige. De term die aan de Heidenen ontkomen zijt ziet niet op leiders der volken, noch op de Babyloniërs, noch op de Proseliëten, noch op hen die aan de slachting van Cyrus ontkwamen, maar op het overblijfsel der volken, dat het volkengericht zal overleven en ingaan in het duizendjarig vreedrijk. Zie hoofdstuk 4 inzake het viervoudig overblijfsel. Het woord *palil* wijst op iemand die van een veldslag gespaard is, vgl. Gen. 4:13; Joz. 8:32. De

Heere laat de ontkomenen van Armageddon en van Gogs ondergang de dwaasheid der afgoderij zien.

Eene Vriendelijke Uitnoodiging tot het Heil in Christus

Verzen 22 tot 25

22. Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde; want Ik ben God en niemand meer;

23. Ik heb gezworen bij Mijzelven, daar is een woord der gerechtigheid uit Mijnen mond gegaan, en het zal niet wederkeeren: dat Mij alle knie zal gebogen worden, alle tong Mij zal zweren.

24. Men zal van Mij zeggen: Gewisselijk, in den Heere zijn gerechtigheden en sterkte; tot Hem zal men komen, maar zij zullen beschaamd worden, allen die tegen Hem ontstoken zijn;

25. maar in den Heere zullen gerechtvaardigd worden en zich beroemen het gansche zaad Israëls.

Het is de Heiland van zondaren, die hier spreekt. Dit wel in te zien is hier van het grootste belang. Een gewoon sterveling heeft niet het recht de gansche wereld tot zich te roepen. Er zijn wel menschen geweest, die liefst de gansche wereld aan hunne voeten geknield zagen, doch er is nog nimmer een gewoon sterveling geweest, die de behoudenis der ziele aan de gansche wereld dorst te beloven op voorwaarde van het heenblikken tot hem. Dat niemand anders dan Christus hier bedoeld is, kunnen we veilig afleiden uit Rom.14:11 en Filipp.2:10 en voorts uit het verband. Het is nochtans niet de Christus in het Oude Testament, Die hier spreekt, maar Die van de toekomstige heilsbedeeling, dus de Christus der toekomst. Dit leiden wij af uit het onloochenbaar feit, dat de eigenlijke zendingsgedachte aan het Oude Verbond geheel vreemd was, vreemd moest zijn zoolang de scheidsmuur zich verhief tusschen Jood en Heiden. Het verband wijst ons al weder in diezelfde richting. Christus noodigt hier de einden der aarde, d. i. de verste volken, nadat Hij Zich niet langer, als nu nog, voor Israëel verborgen houdt, vers 15; nadat de aan Kanaän grenzende Oostersche volken zich reeds tot Israëel en tot Hem gewend hebben, vers 14; nadat Israëel verlost is met een eeuwige verlossing, vers 17, en nadat alle afgoderij ten onder gebracht is. In heerlijke tegenstelling nu met de goden der volken, die niet behouden konden, roept Christus de nog niet bekeerde en van het gericht ontkomene volken, vers 20, op om zich tot Hem te wenden. In Europa wonen dan aan het begin van het vreedrijk nog volken, die van Zijn gericht, Zijn roem, nog niet gehoord hebben, 66:10, en het zijn nu die afgelegene volken, die door Christus worden genoodigd tot Hem en Zijn heil. Konden de goden van hout en steen, van kennis en cultuur niet verlossen, dit kan Christus wel en Zijne gewilligheid is even uitgebreid als Zijn macht. Hij roept alle volken, want er is overvloed van genade. Zwarten, rooden en blanken, ze zijn Hem allen even welkom. De Kaffers in de kralen van Zuid Afrika, de Kozakken in de steppen van Rusland en de Kannibalen op de eilanden der zee, ze worden alle gelijkelijk uitgenoodigd. Vreeselijk zal in dien tijd het volkengericht onder de volken

met name de beschaafde Christelijke volken hebben gewoed. Millioenen op millioenen zullen getroffen zijn door de gerichten der zegelen, der bazuinen en der toornschalen van den toorn des Lams. Geheele streken zullen verwoest en uitgemoord zijn, doch er zullen ook, met name in de heidenlanden, nog vele millioenen zijn die eigenlijk nog nooit van den Zaligmaker gehoord hebben. Zoo is ons nu dan reeds een drietal vragen omtrent deze uitnoodiging beantwoord, namelijk wie noodigt, wie genoodigd worden en wanneer deze noodiging wordt gegeven. Kort uitgedrukt, kunnen wij zeggen, dat Christus de overblijvende menschen noodigt, nadat de Heere is wedergekeerd tot wederopbouw van den tabernakel Davids.

Vragen wij verder waartoe de volken genoodigd worden. Het antwoord daarop moet eenvoudig luiden: tot de zaligheid in Christus. Deze oproep onderstelt, dat de volken in een staat van afkeerigheid en vervreemding van God leven en inderdaad leven ze zonder God en zonder hope daar henen, daar de zaligheid in geen anderen is dan in Christus. Het woord vertaald door *wendt u* beteekent allereerst zien, heenzien, blikken, gelijk de Engelsche en andere vertalingen het ook door een dergelijk woord overgezet hebben. Er is leven in een blik. Volgens sommigen hebben we hier zelfs eene historische toespeling op den koperen slang. Doch dit woord wijst vervolgens ook op een komen tot het begeerde voorwerp dat men eerst gezien heeft, het is dit komen, waaraan de Hollandsche vertaling denkt. Kostelijke gedachte, wij zien eerst de begeerlijkheid en de onmisbaarheid des Zaligmakers en daarna komen wij tot Hem om gered te worden. Daarom roept de Heiland ook: wordt behouden, wordt gered, wordt zalig. Het is een eenvoudige weg: Alleen maar geloovig blikken op Hem en komen tot Hem. De zaligheid is ganschelijk vrij. De Heere stelt geene moeilijke voorwaarden, die de volken eerst zouden moeten volbrengen. Zij wordt gewisselijk geschonken aan een iegelijk, die slechts tot Hem komt. En eindelijk kunnen wij deze zaligheid volkomen en eeuwig noemen.

Ernstige drangredenen voegt de Heere voorts nog bij Zijne liefelijke uitnoodiging. Wordt behouden is welbezien een drangreden aan de eigenliefde ontleend. Hij smeekt hen als het ware om toch te denken om het heil hunner zielen en niet verloren te gaan. Hunne ziel is immers zoo kostelijk. De tweede drangreden ontleent Hij aan de voortreffelijkheid van Zijn Persoon als Hij zegt: Ik ben God en niemand meer. Hij is hun Maker, zij zijn Zijn eigendom. Alle goden waren reeds openbaar geworden als nietswaardig; Christus alleen kan hen redden.

Zullen de verre volken dan ook naar die roepstem hooren? Er zijn nu duizenden van zendelingen, die de volken roepen tot het heil in Christus, doch slechts zeer weinigen geven er gehoor aan. De heidensche volken denken reeds veel meer van Hegel, Darwin en Spencer dan van Christus. De volken als geheel willen Hem niet. Ze hebben geen plaats voor Hem in hunne scholen, tempels en raadzaalen. Doch in dien dag zal Christus niet tevergeefs roepen. Hij zweert en dit wijst op de meest volstreckte zekerheid dat alle knie zich zal buigen voor Hem en alle tong zal belijden dat Hij de Heere is. Men zal bij Hem zweren, want men gelooft in Hem als den Waarachtige en Getrouwe, wat dus neerkomt op eene belijdenis van Hem, terwijl de verdere belijdenis in vers 24 beschreven staat. De volken zullen roemen in Zijne

gerechtigheid en kracht en zullen blijmoedig getuigen, dat Hij alleen God is en dat er in Hem heil is, doch dat al Zijne vijanden omkomen. Het gansche zaad van Israël zal gerechtvaardigd worden in Hem, vgl. 54:13; Jer.31:34; 33:8. En dan zal ook het gansche volk des Heeren lof onder de volken vertellen en zal dus de bestemming van Israël als volk bereikt zijn. Doch, als alle knie in den hemel, op de aarde en in de hel zich eenmaal moet buigen voor Christus, waarom zou de zondaar dit nu dan niet gewilliglijk doen?